

8. Соловійов С. Пряма і прихована реклама у сфері популяризації науки / С. Соловійов // Вісник Львівського університету. Сер.: Журналістика. — 2006. — Вип. 27(318).
9. Стельмах В. Рекламний стритрейсинг / В. Стельмах // Експерт. — К., 2005. — 25—31 июля (№ 28). — С. 72—73.
10. Хавкіна Л. М. Сучасний український рекламний міф : монографія / Л. М. Хавкіна. — Х. : Харків. іст.-філол. товариство, 2010. — 352 с.
11. Шубіна І. Феномен соціальної реклами в сучасному суспільстві / І. Шубіна. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. — 427 с.

Олег Синюкий

РОК-МУЗИКА В ЮГОСЛАВІЇ: СОЦІОКОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД

Уперше в науковій літературі проаналізовано становлення та розвиток рок-музики в Югославії. Докладно охарактеризовано організацію югославської рок-сцени. Особливе місце в аналізі відведено систематизації інформації з історії грамзапису в Югославії.

Ключові слова: *грамзапис, рекордингова індустрія, рок-музика, Югославія.*

Впервые в научной литературе проанализировано становление и развитие рок-музыки в Югославии. Подробно охарактеризовано организацию югославской рок-сцены. Особое место в анализе отведено систематизации информации по истории грамзапису в Югославии.

Ключевые слова: *грамзапись, рекординговая индустрия, рок-музыка, Югославия.*

The formation and development of rock-music in the Yugoslavia has been for the first time in the scientific literature analyzed. A thorough characteristics of Yugoslav rock-stage is made. A special place in the analysis takes the systematization of recording history in Yugoslavia.

Key words: *record, recording industry, rock-music, Yugoslavia.*

Кожний етап історичного розвитку формув свої специфічне середовище та умови функціонування і розвитку систем комунікації. Не викликає сумніву твердження, що історія фонографічної комунікації є невід'ємною частиною нематеріальної культурної спадщини кожної країни.

Рок-музика вже виступала предметом дослідження різних наук, оскільки її можна розглядати з різних позицій: естетичної, музикознавчої, мистецтвознавчої, соціально-історичної, комунікативної.

Із публікацій небагатьох сучасних авторів, у яких простежується інтерес до вивчення грамзапису в країнах Східної Європи, особливої уваги заслуговує книга російського ентузіаста-дослідника А. Гаєвського «Рок Восточной Европы» [1].

Існують досить фундаментальні дослідження західних лейблів, виконані рядом зарубіжних (англомовних та німецькомовних) авторів. Це насамперед Дж. Бартон, Ф. Броутон, Б. Брюстер, П. Віке, Д. Гесмондхалг, А. Дістер, К. Краб, Л. Кремптон, Дж. Куртіс, К. Негус, Д. Пассман, Д. Різ, П. Форнатеїл, М. Хеннессі, Дж. Хопкінс, Н. Хорнбі, Дж. Шепперд, Д. Шугерман та ін.

Із праць про історію грамзапису популярної музики в Югославії можна назвати дослідження, присвячені здебільшого національним особливостям музичного рекордингу. Перш за все — це роботи таких сербських дослідників, як: Duško Antonić, Danilo Štrbac, Petar Janjatović, Živko Ivković, Bogomir Mijatović, Dragan Pavlov, Dejan Šunjka, Aleksandar Žikić, Vladan Stanojević та ін.

Усі вивчені матеріали слугували теоретичною і методологічною основою для написання статті, предметом якої є комунікативні умови щодо становлення і розвитку рок-музики в Югославії. Це перше дослідження подібної спрямованості в Україні.

Поняття югославської рок- і поп-музики включає музику Соціалістичної Федеративної Республіки Югославія як держави, що проіснувала до 1991 р.

Західна рок-музика в СФРЮ була соціально затребуваною. Югославська поп- і рок-музика добре розвивалася під її впливом і висвітлювалася у ЗМІ — численних журналах, а також у радіопередачах та показах на телебаченні. Деякі рок-артисти, такі як відома рок-група BIJELO DUGME, навіть виступали перед главою уряду Йосипом Броз Тіто.

На відміну від громадян інших соціалістичних країн, югослави мали доволі легкий доступ до західної популярної культури [11]. Так, Югославія була єдиною соціалістичною країною, яка брала участь у Конкурсі пісні Євробачення від 1961 р. У 1966 р. дві біт-групи — хорватська ROBOTI з піснею «Mramor, Kamen I Željezo» і

сербська KAMELEONI з пісню «Sjaj Izgubljene Ljubavi» — розділили перший приз музичного конкурсу «Championship of Yugoslav bands».

1970-ті рр. в Югославії були позначені розвитком рок-жанрів — hard rock, progressive rock, jazz rock, art rock, glam rock, folk rock, symphonic rock, blues rock і boogie rock. Югославська молодіжна музична сцена тяжіла до стадіону року. У цьому зв'язку можна назвати такі групи, як: YU GRUPA, TIME, SMAK, PARNI VALJAK, ATOMSKO SKLONIŠTE, LEB I SOL, TEŠKA INDUSTRIJA і GALIJA, що у той час були найбільш затребуваними.

Одним з яскравих представників боснійського прогресивного хард-року є група із Сараєва TEŠKA INDUSTRIJA, створена 1974 р. Усі сингли та альбоми групи впродовж 1970-х рр. випускалися на «Юготоне». 1978 р. цей чудовий колектив було розформовано, але за минулі роки відбулося три реорганізації ветеранів — у 1984, 1996, 2007 рр.

Відзначимо, що останні релізи TEŠKA INDUSTRIJA — **Nazovi Album Pravim Imenom** (2010) і **Bili Smo Raja** (2011) — також найвищого рівня, багато в чому завдяки новій чудовій вокалістці Lea Mijatović.

Розвиток сербського блюз-року впродовж 1970—1980-х рр. пов'язано з такими групами, як: CRNI BISERI, DALTONI, ELIPSE, POINT BLANK, BLUES TRIO та ZONA B.

1974 р. в Сараєво була заснована одна з найвідоміших груп Югославії — BIJELO DUGME — з її першим харизматичним співаком-фронтменом Zeljko Bebek, хоча ідея її створення виникла раніше, ще восени 1971 р. У Сараєво зусиллями місцевого гітариста Горана Бреговича за активної участі гітариста Ismet «Nuno» Arnautić (який організував іншу відому югославську групу — INDEXI) був створений біт-ансамбль п. н. JUTRO (його першим синглом став «Kad Bi Bio Bijelo Dugme») («Якби я був білим гудзиком»). Спочатку сингл мав намір випустити сараєвський лейбл «Diskoton», але в результаті переговорів платівку видав більш престижний на той час загребський «Юготон».

Однією з перших проблем, пов'язаних з авторським правом, було те, що до того часу в Любляні вже працював ансамбль п. н. JUTRO. Тож від середини 1973 р. сараєвське JUTRO трансформова-

лося у BIJELO DUGME. Отже, офіційний день народження BIJELO DUGME — 1 січня 1974 р.

Музика BIJELO DUGME є поєднанням елементів різних стилів рок-музики (хард-рок, класичний рок, симфо-рок, нова хвиля) і елементів балканського фольку — суміш, яку журналісти охрестили «Pastirski Rok» — «пастуший рок». Ансамбль записав багато якісних альбомів, що стали класикою балканського року, таких як: **Kad Bi Bio Bijelo Dugme** (1974), **Šta Bi Dao Da Si Na Mom Mjestu** (1975), **Eto! Baš Hoću!** (1976), **Bitanga I Princeza** (1979), **Doživjeti Stout** (1980), **Uspavanka Za Radmilu M.** (1983), **Bijelo Dugme** (1984), **Pljuni I Zapjevaj Moja Jugoslavijo** (1986), **Ćiribiribela** (1988).

Культмінацією кар'єри групи вважають диск 1979 р. **Bitanga I Princeza**, що оцінюється як найбільш зрілий альбом BIJELO DUGME [7].

Популярність групи у Югославії була настільки високою, що виникли соціальні передумови для формування особливого балканського національного феномену «дугмеманії» (за аналогією з «бітломанією» або словацькою «еланоманією», що з'явилася трохи пізніше).

І хоча регіонально BIJELO DUGME представляє рок-сцену Боснії і Герцеговини, але саме цей колектив найчастіше розглядають як найпопулярнішу групу, що коли-небудь існувала в колишній Югославії, і як найяскравіше явище на югославській рок-сцені.

Про справжні причини розпаду групи у 1990-ті рр. ніколи не говорилося, однак багато людей сходяться на думці, що група припинила існування через розпад державного формування — Югославії [8]. Саме цей рок-колектив у певному сенсі був символом єдності людей в Югославії.

Через деякий час, 2005 р., група об'єдналася для проведення трьох концертів у Сараєво, Загребі та Белграді (**Turneja 2005: Sarajevo-Zagreb-Beograd**). Різні збірники, компіляції та записи живих виступів цієї групи з успіхом перевидаються та користуються попитом, причому не тільки на балканському фонографічному ринку, а й широко за його межами.

На початку 1980-х рр. британський музичний журнал «New Musical Express» опублікував рецензію на дебютний альбом белградської пост-панк-групи ELEKTRIČNI ORGAZAM. Музиканти

грали «психотропний рок», використовуючи електрооргани і вокаліста з уривчастою манерою виконання. ELEKTRIČNI ORGAZAM разом з командами IDOLI і ŠARLO AKROBATA стала родзинкою музичного Белграда того періоду.

Ще одна помітна одиниця белградської рок-сцени — PARTIBREJKERS — може слугувати наочним поясненням «геройства» рокерів 1970—1980-х рр. Група грала сирий панк-рок у дусі Іггі Попа, причому обходилася без бас-гітариста. Музиканти того часу справді вірили в те, що їхні пісні можуть бути зброєю. Учасники групи протестували проти засилля диско і «солодкої» поп-музики на радіо і телебаченні, що перетворювала слухача в мимовільного відвідувача нескінченної і безглуздої вечірки. До початку 1990-х рр. команда вже вийшла на рівень національної популярності [2]. Порушивши п'ятирічну перерву, в листопаді 2007 р. PARTIBREJKERS на лейблі «PGP RTS» видали новий досить бадьорий альбом **Sloboda Ili Ništa**.

Окрім того, однією із югославських груп, з творчістю якої були непогано ознайомлені радянські меломани, була хорватська група із Загреба SREBRNA KRILA (СРІБНІ КРИЛА), що виконувала добротний поп-рок. Деякі навіть вважали СРІБНІ КРИЛА югославськими SMOKIE, інші проводили певні паралелі з BEE GEES. Безумовно, як одне, так і друге є перебільшенням.

Цей безперечно достойний музичний колектив двічі представив Югославію на конкурсі Євробачення — 1984 р. фронтменами Vlado & Izolda, а 1988 р. — всією групою, що зайняла шосте місце. Дискографія групи така: **Srebrna Krila** (1979), **Ja Sam Samo Jedan Od Mnogih Sa Gitarom** (1980), **Sreo Sam Ljubav Iz Prve Pjesme** (1980), **Ša-la-la** (1981), **Julija I Romeo** (compilation) (1982), **Zadnja Ploča** (1982), **Silverwings** (English version of Zadnja Ploča, Canada, 1983), **Djevuška** (1983), **Uspomene** (1984), **30 U Hladu** (1986), **Mangup** (1988), **Poleti Golubice** (1988), **Ljubav Je Za Ljude Sve** (maxi single) (1995), **Tamo Gdje Ljubav Stanuje** (1996), **Nebo Vidi, Nebo Zna** (1998).

На сьогодні правонаступник «Юготона» — хорватський лейбл «Croatia Records» — активно перевидає фонограми SREBRNA KRILA у форматі компакт-дисків.

Однією з перших груп Словенії вважають JUTRO, що була створена 1970 р. в Люблянні. Спочатку колектив виконував стандарт-

ний бугі-рок, але до середини 1970-х рр. музиканти зосередилися на виконанні кавер-версій класичних музичних творів у дусі голландських EKSEPTION. Від 1978 р. з приходом до групи саксофоніста Lado Jakša і клавішника Jordan Gancev JUTRO знову змінила стиль, але тепер уже на користь джаз-року. Єдиний довгограючий диск Dobro Jutro (лейбл RTV Ljubljana) групою був записаний 1980 р. У деяких сучасних джерелах (наприклад Discogs) неправильно вказується рік виходу даного альбому — 1977 р.

У 1975 р. була створена група BULDOZER зі Словенії. Через їх унікальний, експериментальний, альтернативний та авангардний стиль багато хто вважає групу зачинателем прогресивної музики в Югославії.

Ще один словенський прог-рок-гурт — NA LEPEM PRIJAZNI — був заснований 1978 р., і лише 1981 р. йому вдалося випустити свій єдиний альбом під торговою маркою «Helidon». Цей видавець не мав статусу повноцінного рекорд-лейблу. Так називався музичний відділ словенського книжкового видавництва «Založba Obzorja Maribor», заснованого ще 1950 р., де в 1960-ті рр. тиражувалися перші словенські грамплатівки. Вінілові диски, що випускаються під цією торговою маркою, виготовлялися на технологічній базі хорватського лейблу «Suzi». До 1980-х рр. на югославський фонографічний ринок надходили магнітофонні касети із записом уже власного виробництва. У 1990-ті рр. словенська торгова марка «Helidon» перейшла на випуск компакт-дисків.

Музична субкультура Словенії 1980-х рр. асоціюється з панк-роком. Це насамперед такі групи і виконавці, як: PANKRTI, NIET, LUBLANSKI PSI, ČAO PIČKE, VIA OFENZIVA, TOŽIBABE, OTROCI SOCIALIZM, LAČNI FRANZ, DEVIL DOLL, ŠANK ROCK, BIG FOOT MAMA, ZAKLONIŠČE PREPEVA, SIDDHARTHA, NAI O SSAION, найбільш успішною з яких вважають авангардно-індустріальних LAIBACH [12].

Соціальне підґрунтя виникнення протестних настроїв серед албанців у Косові проявилось у рок-музиці. Першу відому албанську рок-групу BLUE STAR створено 1964 р. в Приштині. Пізніше колектив перейменовано у MODESTËT. На початку 1970-х рр. албанський фрагмент отримав розвиток у югославській рок-музиці. Такі настрої особливо популярні були в Косовська-Мітровіца і Ко-

сово. Цікаво, що вже тоді існував якийсь вододіл між сербськими та албанськими рок-групами. Хоча деякі з таких груп, наприклад МАК або FAN, позиціонувалися як бітнічні, оскільки склалися і з албанських, і зі сербських музикантів.

Приштина в 1980-ті рр. була найважливішим містом для албанської рок-музики. Серед фаворитів можна назвати GJURMËT (заснований 1981 р.). В основу цього напряму покладено поєднання року з міською музикою («muzikë qytetare»). Інші відомі групи албанського року, які формувалися у той період, — ILIRËT, 403, TELEX, SELEKSIONI 039, MINATORI і MENKIS. З іншого боку, в надрах албанського року формуються «underground rock» і «punk». Упродовж 1980-х рр. найбільш помітною приштинською панк-групою була LINDJA з її ведучим музикантом, лідер-гітаристом Luan Osmani. На початку 1990-х рр. з'явилися інші рок-групи та окремі виконавці. Такі колективи, як TROJA, DARDAN SHKRELI, BLLA BLLA BLLA і ELITA 5, грали здебільшого в Косові, хоча коріння групи ELITA 5 йде з Македонії. У самій же Македонії однією з перших біт-груп була BEZIMENI, яка впродовж 1964—1968 рр. записувала свої пісні для «Radio Skorje». Найбільш яскраві хіти — «Shadoogie», «Smrta Na Klovnот», «Ne Zaboravaj Da Se Setiš Na Mene», «Nemoj Da Odiš», «Rumeno» і «Koj E Kriv». На платівках, випущених югославськими лейблами, записи цього колективу ніколи не видавалися.

У 1990-ті рр. Vojken Lako вважається одним із найвпливовіших рок-музикантів в Албанії. Після війни 1999 р. в Косові з'явилася низка нових груп, найвідомішими з яких є DIADEMA, KEK (KOMBINAT ELEKTRIKË E KOSOVËS — «Косовський Електричний Комбінат»), 7me7, THE HITNAT, CUTE BABULJA, POR-NO, GREZN і RETROVIZORJA. Втім, усе ж форвардом албанської рок-сцени вважається панк-група BLLA BLLA BLLA, заснована 1989 р., яка має, до слова, високий рейтинг популярності також у Македонії.

Хард-рок на югославській сцені 1970-х — початку 1980-х рр. був представлений такими групами, як: RIBLJA ĆORBA, GORDI, DIVLJE JAGODE, GENERACIJA 5, ROK MAŠINA, KERBER, GRIVA і деякими іншими. Однак одним із найкращих хард-рокових альбомів (включаючи провідні західні рок-держави) можна вважати диск югославської групи FIRE **Could You Understand Me**. Потрібно зауважити, що під такою назвою на світовій рок-сцені виступало ще

кілька груп. Югославський колектив був одним із перших східно-європейських пауер-тріо за типом CREAM, BLUE CHEER і Джиммі Хендрікса. Свій єдиний альбом він записав у вересні 1973 р. на двох мовах — шість пісень англійською та одна — сербсько-хорватською. Диск був записаний у «Theelen Studio, Venray, Holland» та випущений у Голландії 1973 р. на невеликому приватному лейблі «Killroy». Ця музика є важким психоделічним хард-роком із жорстким спотвореним звучанням гітари, відчувається вплив LED ZEPPELIN, STEPPENWOLF, GRAND FUNK RAILROAD і BLACK SABBATH. Довідкової інформації про групу майже немає, про неї навіть відсутня згадка в Енциклопедії югославського рока відомого сербського рок-журналіста Петара Янятовіча [10].

Нам вдалося встановити склад югославського FIRE: Jura Navidić (лідер і ритм-гітара, вокал), Miljenko Balić (бас-гітара) і Emil Vugrinec (ударні, вокал). Багато деталей цього запису оточені легендами і чутками, але можливо, справді югославські хлопці просто не могли знайти гідну рекордингову студію у себе на батьківщині? Хоча вже до середини 1970-х рр. в Югославії успішно діяли весесвітньо відомий завод «Нікола Тесла», розташований у Белграді, об'єднання «Електроніка індустрія», заводи «Іскра», «Руді Чайявец» у Бані Луці та ін. Апаратура, що випускається цими підприємствами, зокрема і для грампромисловості, виконувалася на високому технічному рівні з використанням напівпровідникової техніки, інтегральних мікросхем, оригінальних схемних і конструктивних рішень [4]. Югославське обладнання з успіхом застосовувалося для грамзапису, і його охоче купували радянські організації. Своєю чергою, югославські фахівці отримували деякі комплектуючі та компоненти, які випускалися радянською промисловістю, для вітчизняних заводів з виробництва платівок [3].

У наші дні єдиний альбом унікальної групи FIRE залишається досить рідкісним записом. І тільки 2005 р. альбом був перевиданий іспанським лейблом «Estrella Rockera» у форматі CD [9].

Сучасні меломани навіть припускають, що якби ці хлопці народилися в США або Великобританії, то сьогодні б їхні імена знав увесь музичний світ.

Також варто назвати унікальну групу з Белграда IGRA STAKLENIH PERLI, що грала справжню психоделію і спейс-рок у дусі HAWKWIND, але випустила лише два альбоми.

1998 p. Duško Antonić i Danilo Štrbac підготували і випустили книгу, в якій систематизовано інформацію щодо 100 найкращих альбомів в історії югославської рок- і поп-музики [6].

Отже, підводячи попередні підсумки, зауважимо, що на території соціалістичної Югославії сформувалося, як мінімум, три школи року, кожна з них представляла досить самобутні колективи, їхня музика була детермінована регіональними особливостями — у Сербії сформувалася Белградська рок-школа, в Боснії і Герцеговині — Сараєвська рок-школа, у Хорватії — Загребська рок-школа (див. схему).

Белградська рок-школа (Сербія)	DAN, LISA, ELEKTRIČNI ORGAZAM, GALIJA, GENERACIJA 5, IDOLI, KORNİ GRUPA, OKTBAR 1864, PARTİBREJKERS, EKATARINA VELİKA, PLEJBOJ, ĐJORĐE BALAŠEVIČ, RİBLJA ČORBA, SMAK, VAN GOGH, POSLEDNJA İGRA LEPTİRA, VIKTORIJA, PEKİNŠKA PATKA, YU GRUPA, ZLATKO MANOJLOVIČ, U ŠKRİPCU, GRUPA TAČ, ROK MAŠİNA, DIVLJI ANĐELI, RADOMIR MIHAILOVIČ TOČAK, BRAČA, BAŠ ČELİK, BORIS ARANĐELOVIČ, CVRČAK I MRAVI, TAKO, İGRA STAKLENIH PERLI, ROCK EXPRESS, QUO VADIS, DETLIČI, S VREMENA NA VREME, GRUPA SOS, DALTONI, JUGOSLOVENI
Сараєвська рок-школа (Боснія і Герцеговина)	ALISA, BIJELO DUGME, BOLERO, DIVLJE JAGODE, ČRVENA JABUKA, ELVIS.J.KURTOVIČ, FADIL TOSKIČ, COD, HARI MATA HARI, INDEXI, İPE İVANDIČ, JADRANKA STOJAKOVIČ, TİFA, MERLIN, ČRNO VİNO, SENAD OD BOSNE, SOKO, VATRENI POLJUBAC, ZABRANJENO PUŠENJE, TEŠKA İNDUSTRIJA, REZONANSA, BOMBAJ ŠTAMPA, NEMOGUĆE VRUĆE, KARLOWY VARY, KONGRES, GRUPA ROK
Загребська рок-школа (Хорватія)	AERODROM, ATOMSKO SKLONIŠTE, AZRA, KUD İDIJOTI, BORIS NOVKOVIČ, GRUPA MARINA ŠKRGATIĆA, DİNO DVORNIK, DRUGI NACIN, PRLJAVO KAZALIŠTE, HAUSTOR, HLADNO PİVO, LAUFER, METAK, OPĆA OPASNOST, OSMI PUTNIK, PARNI VALJAK, TIME, XENIA, FILM, PSİHOMODO POP, SREBRNA KRILA, TERMITI, ZLATNI AKORDI, DUBROVAČKI TRUBADURI, ZORAN CVETKOVIČ-ZOK, BEZİMENI (Zagreb), DELFINI (Zagreb), BIJELE STRIJELE, TUŽNE UŠI, FIT, MAJKE, İTD BAND, VRIJEME I ZEMLJA, İVICA KIŠ, BISERI, GRUPA 220, PARLAMENT, MLADI

Останнім часом різними (здебільшого сербськими і хорватськими) рекординговими фірмами випущено цілі серії вдалих збір-

ників. І це зрозуміло, адже збірник є одним з надійних способів одночасно випустити сингли багатьох напівзабутих національних рок-виконавців і відродити до них інтерес у молодого постюгославського покоління. Як відомо, серби — народ душевний, і, напевно, про пригоди за лаштунками рок-сцени можна написати ще чимало, тим більше що белградська музична тусівка була досить згуртованою: всі добре знали один одного [5].

На завершення відзначимо, що не всі музиканти і представники світової рекордингової спільноти вітали активну участь НАТО у війні на Балканах. 15 червня 1999 р. на американському лейблі «Epic Records» вийшла платівка **No Boundaries: A Benefit For The Kosovar Refugees**, що є збіркою пісень виконавців, які вважали за необхідне висловити своє ставлення до війни НАТО проти Югославії. Якщо точніше, то різноманітні групи та виконавці записали спільний альбом, увесь збір від продажу якого пішов на користь благодійних організацій і на гуманітарну допомогу біженцям з Косова. Серед виконавців, які взяли участь у цьому проекті, були BLACK SABBATH з новою, спеціально записаною з Оззі Осборном піснею «Psychoman», OASIS, Ніл Янг, Пітер Гебріел та ін. Зауважимо, що австралійська і новозеландська версії цього альбому мали різні трек-аркуші.

1. *Гаевский А. Ю.* Рок Восточной Европы : энциклопед. справ. / А. Ю. Гаевский. — М. : Изд-во ИП Галин А. В., 2009. — Вып. 1. — 432 с.
2. *Куликов В.* Звуки города: Белград / Вадим Куликов // «ШО»: журнал о современной культуре [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://sho.kiev.ua/article/1016>.
3. *Мельгунова И.* Наши гости / И. Мельгунова // Мелодия. — 1984. — № 1. — С. 55—56.
4. Показывают социалистические страны: Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Чехословакия, Югославия // Радио. — 1975. — № 9. — С. 20—27.
5. *Синеокий О. В.* Бит двух цивилизаций : Сага о правовой грамзаписи поп-музыки до и после гибели мировой системы социализма / О. В. Синеокий ; предисл.: Петар Янятович, Йозеф Раж и Михал Чимера ; послесл. Игорь Куприянов ; под. ред. А. В. Галина. — М. : Изд-во ИП Галин А. В., 2012. — Вып. 3. — 520 с. — (Сер. «Рок Восточной Европы»).
6. *Antonić D.* YU 100: najbolji albumi jugoslovenske rok i pop muzike / Duško Antoniće, Danilo Šrbac. — Beograd : Cicero, 1998. — 104 p. — [Yu Rock Press].

7. BIJELO DUGME [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Bijelo_dugme.
8. Djokic D. Ex-Yu rock [Електронний ресурс] / Dejan Djokic // Open Democracy. — 6 August 2002. — Режим доступу: www.opendemocracy.net/arts-festival/article_546.jsp.
9. FIRE — Could You Understand Me [Електронний ресурс] // Discogs. — Режим доступу: www.discogs.com/Fire-Could-You-Understand-Me/release/2245398.
10. Janjatović P. Yu Rock Enciklopedija: 1960—2006 / Petar Janjatović. — 2. dopunjeno izd. — Beograd : Štampa, 2007. — 320 str. ; il.
11. Yugo rock: Рок и поп музыка СФРЮ (Социалистическая Федеративная Республика Югославия) [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.vinyl-recordsclub.ru/yugo_rock.html.
12. Yugoslavian R'n'r Underground [Електронний ресурс] // Uzurlikzurli. — 1996. — December. — № 2. — Режим доступу: <http://members.iinet.net.au/~predrag/yugo.html>.

Саліх Хіва Тахір

ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНІ ЛІНІЇ ТА ЖАНРОВА ПАЛІТРА ШВЕДСЬКОЇ ГАЗЕТИ «АФТОНБЛАДЕТ»

Досліджено тематику і жанрову палітру журналістських публікацій шведської газети «Афтонбладет».

Ключові слова: інформаційна політика, теми, проблеми, жанри, газета, шведська, стокгольмська, редакція, видання, «Афтонбладет».

Изучены тематика и жанровая палитра журналистских публикаций шведской газеты «Афтонбладет».

Ключевые слова: информационная политика, темы, проблемы, жанры, газета, шведская, стокгольмская, редакция, издание, «Афтонбладет».

The topics and a genre arsenal of journalistic publications of the Swedish newspaper «Aftonbladet» have been studied.

Key words: information policy, themes, problems, genres, the newspaper, Swedish, Stockholm, editorial staff, the edition, «Aftonbladet».

Актуальність теми дослідження. Роль мас-медіа в життєдіяльності інформаційного суспільства незмірно зростає. Сучасні тенденції реальних пріоритетів соціуму якраз і відображаються у